

Remissvar SOU 2020:27 Högre växel i minoritetspolitiken – stärkt samordning och uppföljning

Judiska museet har ombetts att lämna synpunkter på SOU 2020:27 Högre växel i minoritetspolitiken – stärkt samordning och uppföljning. Svaret är något sent inkommit men museet hoppas att synpunkter ändå kan vara värdefulla i det fortsatta arbetet med en förändrad och mer effektivt genomförd minoritetspolitik.

Under de senaste åren, i arbetet med att forma ett nytt judiskt museum i Stockholm, med säte på den autentiska platsen för Stockholms första judiska församling och den av Sveriges riksdag instiftade Judiska nationen 1782, har frågorna kring en minoritets kulturarv ständigt stått i centrum för museets arbete. Möjligheten att förevisa en minoritets kulturarv, tillgänglighet och inte minst kunskaperna kring det judiska kulturarvet är frågor som kommit att bli mycket aktuella. Här är värt att betona att utredningen i mycket hög grad kretsar kring det immateriella kulturarvet medan museet de senaste åren lyft fram det materiella kulturarvet. Både aspekterna är lika viktiga och måste beaktas i det fortsatta arbetet.

Judiska museet har i sitt arbete med att forma ett nytt judiskt museum som sätter relationen mellan minoritet och majoritet i blyxtbelysning kommit att ägna sig mycket åt dessa frågor och bör därför framgent behandlas som en resurs när det gäller kulturarv och minoritetsfrågor. Metoder och angreppssätt för att på ett tydligt sätt förevisa hur ett samhälle förändras och påverkas av en minoritets deltagande kan också vara värdefulla i det fortsatta arbetet och även vara relevant för andra minoriteter. Det är en första viktig slutsats inför arbetet med att förstärka minoritetens delaktighet i det svenska samhället.

Museets inställning har genom hela processen varit att det judiska kulturarvet är en del av det svenska kulturarvet och en del av svensk historia. Det innebär naturligtvis att det också ska värderas likvärdigt, vilket inte alltid varit fallet. Judiska museet har samarbetat mycket med Länsstyrelsen kring kulturarvsfrågor och antikvariska frågor kopplade till kulturarvet. Det har varit en svårarbetad process där det från museets perspektiv förefallit vara en avsaknad av kompetens och kunskaper kring tillgängliggörande av det judiska kulturarvet. Den byråkratiska processen har ofta varit tungrodd och det judiska kulturarvet har inte värderats på ett sätt som borde vara rimligt för en nationell minoritets bidrag till det svenska kulturarvet. Judiska museet ser därför positivt på en överflyttning av minoritetspolitiken till en annan myndighet.

Vad gäller valet av genomförande institution kan *inte* kulturarvsfrågorna och en minoritets kulturuttryck *nog* understrykas,. Därför bör en institution med god kännedom om kulturarv och andra relevanta frågor ha det övergripande ansvaret. Kulturrådet kan, som bidragsgivare till nationella minoriteter, vara en sådan aktör. Det mest centrala är dock att det tillförs relevant kunskap och kompetens om hur en minoritetskulturs immateriella och materiella kulturarv värderas.

Inom ramen för museets förarbete inför öppnandet 2019 genomfördes ett stort konstprojekt, *Traces of existence*, i samarbete med museer runt om i Sverige. Projektet handlade om att belysa det judiska kulturarvet som ligget förborgat i andra museers samlingar. Det var ett mycket värdefullt arbete som både lyfte fram ny kunskap men innebar också en betydelsefull kompetenshöjning hos de deltagande museer. Den metodik bör fortsatt vara prioriterad när man arbetar med att lyfta fram minoriteters kulturarv. Judiska museet är en viktig aktör inom detta område.

Samma sak gäller de många frågor som idag är kopplade till den judiska minoriteten. Det rör allt från utredningen om religiösa friskolor, implementeringen av de s.k. Washingtonprinciperna, och etablerandet av ett nytt museum om Förintelsen. Inom ramen för dessa processer kan museet bidra med värdefulla kunskaper och kompetens och inte minst en historisk tillbakablick vad gäller relationen mellan minoritet och majoritet. Judiska museet är en fristående organisation med stora kunskaper i hur ett kulturarv samlas, vårdas och tillgängliggörs. Detta bör beaktas i det fortsatta arbetet med den nationella minoritetspolitiken.

Stockholm 2020-10-29

Christina Gamstorp
Museichef